

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Izhaja vsak petek.

Uredništvo
upravnništvo
Kopitarjeva
ulica šte. 6.

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4.—
pololetna . . . „ 2.—
četrtna . . . „ 1.—
Posamezna št. „ 0-10

Št. 32.

V Ljubljani, dne 8. julija 1910.

Leto V.

Stavbne zadruge.

Delavskih stavbnih združenj imamo že več na Slovenskem: v Ljubljani, v Gorici, v Celju. Zagorsko je postavilo več prijaznih hišic, pa se je brez vsake izgube vsled posebnih razmer razdružilo. Prvo je stopilo na plan slovensko delavsko stavbno društvo v Ljubljani; njegova pravila so bila drugim za vzor. Med tem so se pa časi izpremenili in zato je treba obstoječim in novim stavbnim združenjem dati razmeram primerno, novo obliko. Zlasti to-le povdarjam:

1. Pravila stavbnih združenj se morajo ozirati na državni zakon leta 1902., ki smo ga že opisali, in ki daje razne davčne olajšave stavbam z delavskimi stanovanji.¹⁾ Pravila ljubljanskega društva, ki so iz starejše dobe, se nanj še ne ozirajo. Na vsak način je torej treba pravila tako sestaviti, da postanejo stavbe deležne dobrot, ki jih zagotavlja imenovani zakon.

2. Ravno tako se je treba ozirati na davčne zakone. Zadruge imajo pri davkih in pristojbinah, če so prav urejene, razne olajšave. Treba je torej pravila tako sestaviti, da so kos tudi najzagrizenejšemu davkarju, da se torej pri davkih prihrani, kar se more.

3. Stavbne zadruge naj bodo povsod obenem hranilnice, ki imajo pravico sprejemati vloge od kogarkoli. Že zavoljo tega je to potrebno, ker se mora delavcem nuditi prilika, da si privarčujejo svoto, ki je potrebna, da morejo potem od društva si dati sezidati svoje domove.

4. Delokrog stavbnim združenjem naj se ne omeji samo na hišice, ki preidejo članom v last, marveč naj tudi obsega pravico zgraditi večje stavbe, ki ostanejo društvu v lasti in katerih stanovanja se članom dajejo samo v najem. Po večjih mestih, n. pr. Ljubljani je stavbni prostor tako drag, da bi za delavca prišla lastna hišica predrago; vrh tega je pri raznih podjetjih delo in delavstvo nestalno. Lastne hišice pa zahtevajo trajno stalnost v obeh ozirih. Zato kaže n.

¹⁾ Zakon z izvršilnim odlokom in raznimi drugimi določili in pojasnil je izšel v založbi Manz na Dunaju. Dobi se mehko vezan za 2 K, trdo vezan pa 2 K 60 v.

pr. pri premogokopih, pa tudi domala povsod drugod poleg lastnih hišic graditi tudi hiše s stanovanji v najem.

5. Ravno tako veleva skrb za samske delavce in delavke, da se zanje zgrade posebne hiše, posebni delavski domovi in sicer ločeni po spolih. Fante in dekleta posebej. Potreba zdravih, cenih in poštenih prenočevališč je po večjih mestih tudi vsak dan večja. Stavbno društvo naj bi imelo pravico tudi v tem oziru izvrševati splošno koristno delovanje.

6. Deleži morajo biti primerno visoki, najmanj po 100 K, ki se pa seveda morejo vplačati polagoma in se obrestujejo do 4%. Zadruga mora imeti precejšnjo svoto lastnega kapitala, ki ga more dobiti le z večjimi deleži. Da se kreditna podlaga ohrani trdna, se mora določiti v pravilih, da stopi odpoved deleža v veljavo šele čez tri ali štiri leta. To je namreč za zadrugo silno neprijetno, če se deleži prehitro izpreminjajo. Ko išče posojila, pač lahko kaže na število svojih članov, njihove deleže in jamstvo, toda denarni zavod se vedno vpraša: kakšno zagotovilo pa imaš, da bo število deležev prihodnje leto še toliko, kakršno je letos, in da se morda znatno ne zmanjša?

7. Na čelo združenj je treba večših, nesebičnih, požrtvovalnih in uglednih oseb. Če je le mogoče, naj se izberejo taki, kateri zase ne potrebujejo dobrot od združenj.

8. Stavbne zadruge so potrebne marsikje tudi na kmetih, zlasti kjer so razširjeni razni obrti, pa tudi zato, da se omeji presilno izseljevanje v mesta in tujino. Družina, kateri se omogoči lastna hišica, je takorekoč privezana na dotični kraj in s tem tudi na razpolago za kmečko delo, kateremu, kakor se splošno toži, primanjkuje delavcev.²⁾

²⁾ Vzorec pravil stavbnih združenj, ki se pa mora razmeram primerno še izpopolniti, se dobi za nizko ceno pri Zentralstelle für Wohnungsreform, Dunaj, I., Stubenring 8. Najboljše se je pa obrniti na Zadržno Zvezo v Ljubljani.

J. S. Z.

Prva skupina J. S. Z. na Štajerskem.

Rudarska skupina J. S. Z. v Trbovljah.

Živahnemu gibanju slovenskega delavstva na Kranjskem, se je pridružilo tudi delavstvo v zeleni Štajerski. Temelj J. S. Z. je na Kranjskem postavljen na raznih krajih, kjer trpin delavec prodaja sile svojih rok kapitalizmu. Veselo je opazovati živahno gibanje po skupinah ki zbirajo člane in jih vabijo pod zavetje J. S. Z. Samo ena senca je, ki ovira v nekaterih krajih rast strokovnega združevanja, namreč sila neugoden položaj delavstva vsled sramotno slabih plač. V prvi vrsti navedemo predilnico Litijsko, kjer dobivajo delavci in delavke plačo, da je za umreti preveč in za življenje premalo. Ni čuda, da je delavstvo po večini obupano in resignirano, ki ne pričakuje pomoči od nikoder. Vendar je tolažba, ki nas navdaja z opravičeno nado: Med delavci in delavkami-trpini so ustali velikani, ki so v prvem trenutku razumeli bojni klic k združenju. Tudi vrhniškemu delavstvu se godi silno slabo. Liberalni ošabni kapitalist Karol Jelovšek in liberalni »ljudski« poslanec Lenarčič, ovirata razvoj delavstva, kakorkoli moreta. Sramota »slovenskima« (!) kapitalistoma, ki hujše odirata poštene in uboge slovenski proletarijat, kakor bi ga odiral najhujši židovski oderuh. Že se dvigajo žuljave pesti poštenega vrhniškega delavstva. »Ljudski« poslanec Lenarčič naj si zapomni, da pride zanj dan sramotnega obračuna. Ko zremo z veliko skrbjo in z iskreno željo za boljšo bodočnost v Litijsko in na Vrhniko, z zadoščenjem gledamo na naše delavske čete v Ljubljani, na Savi, na Javorniku, v Sorici, v Gorjah, v Sturjah, v Loškem Potoku, na Mirni in drugod, koder se je pripravljalo, da osnujejo v kratkem skupine J. S. Z. V venec skupin J. S. Z. vstopa že tudi štajersko delavstvo. Za Mirnom in Trstom je stopila na plan tretja izvenkranjska skupina. Rudarji v Trbovljah so dne 26. junija osnovali skupino, ki pripada že od rojstva k najmočnejšim skupinam. Na sestanku so rudarji soglasno sklenili, da pristopijo k J. S. Z. Izvolili so sledeči odbor: Ivan Zupan st., predsednik; Anton Kurent, njegov na-

Carska zločinstva.

(Dalje.)

Tu vsplameni obličje sanjalki v sveti gorečnosti. »Jaz služim edinemu Bogu nebes in zemlje in to je podoba njegovega rojenega Sina, ki je živel, trpel in umrl, da je odrešil grešni svet, in ki je šel iz grobne noči k luči izpremenjenja, k nebeškemu Očetu.«

»Epiharita,« nadaljuje Agripina, »tisti večer mi je razodela revna, priprosta ženska glavne nauke krščanske vere z besedami, ki so bile pisane z ognjenimi jeziki. Vera in potrpljenje to so stebri poslopju — in naj je omajuje strah, naj je stresa smrt — poslopje ne more omahovati, ako so njegovi branitelji v veri tako močni, kakor je bila Sela. Nato pokažem na njeno speče dete. »In ako bi vzela usoda tvojega sina,« jo vprašam, »ali bi še verovala v moč svojega Krista in mu služila z molitvijo z isto požrtvovalnostjo?« In ona je odgovorila: »Mislila bi na Marijo, ki je stala pod križem darovanega Sina in trdna bi ostala v svoji veri.« Skoro celo noč sem prečula v sobi pri Seli, ker mikalo me je neznano bogočastje. Naši

bogovi poznajo le sladnost; bolečina, povišana v veri, ljubezni, upanju je svit krščanstva. Omotična sem bila od tega, kar sem slišala; kakor v mrzlici ležala sem v svoji postelji. Skušala sem pozabiti, pa nisem mogla. Bogovi so se mi zdeli le dobri prijatelji, katere razjezimo, pa jih zopet potolažimo. Tačas je prišlo k meni bitje v veličasti, kateri se ne moremo bližati; ganljiva podoba križanca, blago obličje njegove matere, ki mi jo je pokazala Sela naslikano na tablici iz slonove kosti, stalo mi je neizbrisljivo pred mojo dušo.«

»Tako me je našla moja prijateljica. Moje obnašanje se jej je dozdevalo čudno; sili v me, da bi izvedela vzrok temu obnašanju. Pričetkom se obotavljam, spominjaje se obljube; toda Seksta ne odjenja in naposled ji razodenem skrivnost. Pazljivo me posluša prijateljica; ko neham, reče in se smeje: »In ti verjameš taki odpovedi, takemu trpljenju v Boga? Ali verjameš, da bi se ona ženska pomišljala le za trenotek, ako bi izgubila svoje dete in ako bi ji klicanje v bogove dalo dete nazaj in bi ne zatajila svoje vere in darovala starim Olimpov-

cem?« Izkusi njeno stanovitnost! Zapovej zamolčljivemu služabniku, naj uhti dečka in stopi k žalujoči ter ji zagotovi, da je dosti molitev k Jupitru ali Cereri,³⁾ in dete ji bo povrnjeno. Kakor plevel pred vetrom, razpršila se bo nje krščanska vera.«

»Misel ta me je mikala. Kaj mi je bila mar bolečina materina, ako je veljalo nasiti mojo radovednost? In, saj sem tudi dala Seli moč, da dobi nazaj svoje dete. Ko se je nekega večera podala iz palače v stanovanje svojega moža, ji je bil deček odtrgan iz naročja. Oproščencu, kateremu sem dala to povelje, izročila sem možno zlato z opominom, naj dá dete v rejo poštenim ljudem in sem menila, da smem biti brez skrbi zastran njegove usode. Ko sem zopet videla Selo, vrgla se mi je k nogam in prosila me varstva pred tako drznim ropom. Obljubim ji,

¹⁾ Olimpovci = bogovi, kateri so bivali po veri nekdanjih poganov na gori Olimp; gora Olimp se dviguje v severni grški deželi na jutrovi strani blizu morja.

²⁾ Cerera = boginja rodovitnosti, zlasti kmetijstva.

mestnik; Alojzij Božič, tajnik; Ivan Božič, blagajnik; Govejšek Franc, Muer Franc, Stendler Ignac, odborniki; Martin Bajda, Nikolaj Jamšek, nadzornika. Trboveljski rudarji so prvo izvršili sklepe zaupnega sestanka v Celju, dne 19. junija. Za rudarje pomeni skupina J. S. Z. silen napredek. Nastale so v rudniku razmere, ki prete, da izgubi mnogo domačih rudarjev svoj zaslužek, zato pa je nujno potrebno, da se združijo nemudoma vsi rudarji v J. S. Z., ki jim bo zanesljiva obramba v tej preteči nevarnosti.

Rudarji v Trbovljah, ki želite, da ostanete v kraju, ki se vam je omilil, in ki hočete tudi boljšega gospodarskega položaja, sledite vabilu vaših sotrpinov in pridite o pravem času v J. S. Z.! Trboveljski rudarji naj bodo štajerskemu delavstvu izpodbuden zgled združenja! Na dan skupine J. S. Z. po zeleni štajerski!

Skupino J. S. Z. so osnovali delavci in delavke ljubljanske tvrdke Toenies. Sestanek, ki se je vršil v to svrhu v prostorih J. S. Z., je bil dobro obiskan. Govorila sta dr. Zajec in profesor Dermastija. Oba govora so vsprejeli delavci in delavke z velikim navdušenjem. Odbor, ki je bil nato izvoljen, je odšel oduševljen na delo za J. S. Z. Tako je prav!

Neumorno na delo! Vsi zaupniki in odborniki skupin J. S. Z. pohitite neumorno na delo. Nadaljujte započeto delo z isto vztrajnostjo, kakor doslej! Vedi vsakdo, da s povzdigo delavstva potom združevanja izvršuje veliko kulturno delo za ves naš slovenski narod! Obračajte se marljivo po nasvete na centralo! Naslovite pisma edino le: **Jugoslovanska Strokovna Zveza v Ljubljani!**

Tobačno delavstvo.

Naznanila. V nedeljo, dne 10. julija bodo imele delavke z obeh oddelkov suhih smodk sveto mašo na Rožniku ob deveti uri dopoldne. Tem potom vabimo k sveti maši vse prijatelje delavstva.

Vpokojeni so: Ana Kucler, (v tvornici delala 36 let), Marija Bajda, (25 let), Apolonia Bezljaj (33 let), Nežika Štefancioza (25 let), Uršula Breskvar (27 let) in Ivan Cankar (37 let vstevši vojaška leta). Vsem skupaj želimo, da bi mnogo let zdravi uživali pokojnino! Vpokojena je nadalje Marija Krašna, ki je bila v tvornici 35 let in je bila članica naše organizacije. — Kakor vidimo, se delavstvo zelo, zelo podaja v pokoj. To kaže, kako nujno je bilo potrebno, da so se izboljšale pokojnine.

Zapeljivci.

Jugoslovanska delegacija v državnem zboru, je pričela v proračunskem odseku o predlogi glede na ustanovitev laške fakultete obstruirati. O tem dejstvu more imeti sicer vsak svojo sodbo. Toda eno stoji: Slovenci naj bi plačali službo Lahov napram vladi! Vlada je hotela plačati Lahe za njihova glasovanja proti bosenskim kmetom in drugim potrebam Bienerthove vlade. Lahom visoko šolo, Slovencem bič, to je geslo

kar zahteva. Navidezno dam preiskovati in popraševati; ko pa preteko štiri tedni in ni sledu za ugrabljenim otrokom, ji nasvetujem, naj pade pred Junonin³⁾ oltar, se zatoži krive vere ter skesana posveti kraljici v Olimpu. Na to, sem dejala, ti obljubiti morem, da ti bo dala razsrdena boginja dečka nazaj. Toda Sela me z začudenjem pogleda in pokaže v nebo. »Krist je moje upanje!« reče z močnim glasom, »on mi bo pomagal!«

»Kaka vera!« se čudi Epiharita.

»Pa Krist ni pomagal,« reče nato Agripina. »Zapustila sem Rim za dolgo časa; važna opravila, smrt mojega soproga so mi dajali mnogo dela, in pozabila sem na Sela in njenega otroka. Skoro dve leti me ni bilo v Rimu. Ko se vrnem v Rim, opazim nekega dne ob bregu Tibere ženo, ki nese dete v naročji. Ko vidi mene, zbeži ko preganjana srna: žena je bila Sela. Poizvedovala sem po njej in izvedela sem, da je bila drugič mati; deklica osrečila je samotna roditelja. Epiharita! tudi deklico sem v zvezi s Seksto dala uropati. In ko so pretekli štirje tedni po drugem ropu: zavrnila sem napol oblaznelo mater zopet v Junonin tempelj.«

³⁾ Junona = sestra in soproga Jupitrova. (Dalje sledi.)

Bienerthove vlade. Zato tudi odpor Jugoslovancov.

V tem boju je igrala socialna demokracija čudno vlogo. Zaletela se je v zid, si polomila rebra in sedaj vpije, da smo tega krivi Slovenci.

Mednarodni značaj je soc. demokracija izgubila, ob priliki glasovanja v zbornici, o čeških šolah na Dunaju. Nemški soc. demokrati so glasovali proti podpori za Komenskega šole. Značaj resnih ljudi ali resne stranke pa je soc. demokracija izgubila pri razpravi o laški fakulteti. Tu so se soc. demokrati z vso silo zavzeli za vlado. Soc. dem. bi bili lahko izjavili in glasovali za laško fakulteto. To pa, da so se z vso silo zavzeli za vladni načrt in z njim za vlado, proti opoziciji, jih znači kot glumače, ki zaradi nekaj grošev vstopnine, proizvajajo svoje kozolce in se predstavljajo kot nedosežni junaki. Ko je privedla obstrukcija do poraza vlade in vladnih strank, so začeli vpiti soc. demokrati, da je slovenska delegacija škodljiva parlamentarizmu. Skriti svojo nagoto, zato je tudi ta mrežasta obleka dovolj. Soc. demokrati so izvajali pasivno resistenco tudi v fin. odseku, ki je za sedaj najvažnejši. Isto so storili v vojnem odseku. Brez laške fakultete bi parlament in vlada prav lahko izhajala. Toda brez denarja ni mogoče izhajati. Tega pa gospodje demagogi niso hoteli dovoliti. Za svoje kozle rdeča gospoda dela odgovorne druge. Gospodje so se enkrat pošteno vrezali; sedaj pa mislijo da bodo plačali »žavbo« Slovenci. Ne boš Jaka. Svojo nagoto in politično modrost pokrijte in zagovarjajte kakor hočete. Šlo se je pri soc. demokraciji v prvi vrsti za diete in zato se podpira če treba tudi najzanimnejša vlada. Mi imenujemo tako dejanje demagogijo. Slovenski delavci pa tudi niso tepci, da bi se dali še nadalje farbati soc. demokratom.

Med brati in sestrami.

VSESLOVENSKI PRAZNIK.

V rožnodolskem št. Jakobu na Koroškem je bilo lani ob glavni skupščini sklenjeno, da mora slovenska krščanska socialna organizacija nastopiti v obrambo svojega rodu zlasti tam, kjer groze naši nemški in laški sosede, da raznarodijo in razkristjanijo naš rod. Braniti narodne in verske svetinje našega rodu je namen »Slovenski Straži«, ustanovljeni v okrilju in v zaščitu vseslovenske »Slovenske krščanske socialne zveze«! Upamo in pričakujemo, da bo »Slov. Straža« najmlajša hčerka »Slovenske kršč. socialne zveze« vso pozornost posvetila tudi delavstvu, ki je najbolj izpostavljeno navalu oholega germanskega in romanskega ptujca in zato smo trdno prepričani, da se tudi slovensko krščansko socialno delavstvo z največjo vnemo oklene in pristopi »Slovenski Straži«.

Nedelja, 10. julij, stopi »Slovenska Straža« na plan. Čujemo, da ustanovi v nedeljo naše zavedno ljudstvo 160 podružnic »Slovenske Straže«. 10. julij bo pravi vseslovenski praznik. Veseli se ga slovensko kršč. soc. delavstvo in se ga udeleži! Proslavita se slovanska apostola sv. Ciril in Metod!

Ljubljansko krščansko socialno delavstvo se bo udeležilo v nedeljo 10. t. m. ustanovitve ženske in moške podružnice »Slov. Straže«. Ob osmi uri zjutraj je v stolnici sv. maša s pridigo, takoj po cerkvenem opraviilu sledi v Unionovi dvorani slovensko ustanovno zborovanje »Stražnih« podružnic. Govori drž. in dež. poslanec dr. Korošec in drugi državni in deželni poslanci.

Na plan!

Vič - Glince. Nismo se motili, ker smo izbrali za cilj našega društvenega izleta — znano, prijazno ribniško dolino. Dosegli smo z izletom, kar smo nameravali. Nasrkali smo se svežega zraka, pošteno se izprehodili, marsikaj lepega videli, pri Novi Stifiti potožili in razložili težnje svoje pri Materi Božji ter jo prosili blagoslova nadaljnjemu društvenemu delovanju. Do Ljubljane je bil naš izlet brez kakega neljubega motenja. V Ljubljano vrnivše nas je pa nekoliko ohladila ploha dežja, ki nam pa nikakor ni skazila veselega, neprijetnega razpoloženja, katerega smo uživali cel dan nepozabnega društvenega izleta. Člani so se na tem izletu prepričali o skrbnem delovanju društva, somišljeniki so pa lahko prišli do prepričanja, kje je pravo koristno razvedrilo in upamo, da se bodo tudi oni pridružili društvu, kaj-

ti čim več nas bo, tim lažje bo društvo izvrševalo svojo nalogo v izobrazbo vseh članov. — Predvečer sv. Cirila in Metoda je bil prav živahen. Društvo je zopet pokazalo, da noče zaostati za drugimi. Še takorekoč trudni od izleta smo zbrali vse svoje moči, da pokažemo svojo vdanost do slovenskih blagovestnikov in ljubezen do stiskanih obmejnih sobratov. Zvonik župne cerkve je bil čarobno razsvitljen, rakete so švigale v zrak, topič v zvoniku je daleč naokrog gromel, pod zvonikom so pa milo odmevale za ta večer primerne pesmi, katere je točno prepeval polnoštevilni društveni zbor. — Prihodnjo nedeljo, t. j. 10. julija se bo pa društvo pridružilo onim vernim sobratom, ki se bodo zbrali v močno »Stražo« in v bran dragih nam mej naših sobratov. V ta namen pripravljajo društveni odbor veselico z bogatim sporedom v prijaznem gozdiču na Brdu pri Brdniku nad Vičem. Društveniki in somišljeniki prihitite torej v nedeljo popoldne po krščanskem nauku na prijazni Brd, da si tu podamo roke v brambo mile nam zemlje slovenske.

Iz Litiže. Te dni sem dobil v roke »Rdeči Prapor«. Priznam, da sem bil doslej vedno soc. demokrat, da sem dal precej kronik za razne fonde in strankine davke, a odslej ne bom več podpiral ljudi, ki se prodajajo vsakomur, kdor jim kaj ponudi ali da. Poslanci S. L. S. so pričeli z obstrukcijo v drž. zboru, ker hoče vlada dati Lahom univerzo, nam pa še slovenskih ljudskih šol v Trstu ne da. Pa gotovo bi jaz nikdar ne rekel, da imajo slovenski poslanci prav, ker ne puste, da bi dobili Lahi svojo univerzo, če ne bi rekli, da nimajo nič proti laški univerzi, ampak jo Lahom še celo privoščijo, in sicer zato, ker je več Slovencev kot Lahov v Avstriji, in če Lahi dobe laško univerzo, jo morajo tudi Slovenci dobiti. To je pošteno, to je soc. demokratično. Mislim sem, to bodo gotovo tudi naši soc. demokratični poslanci brez razlike narodnosti radi potrdili in tudi za Slovence glasovali, da dobe tudi Slovenci svojo univerzo. Saj je takrat, ko je bil Kristan kandidat proti Hribarju in Kregarju, Kristan rekel, da nam je Slovincem treba več šol, da tudi delavski otroci lahko študirajo in postanejo kaj več kot delavci, ki moramo trdo delati za svoj vsakdanji kruh. Toda Kristan je bil takrat kandidat, danes pa ni več. Mislili smo tudi, da bo Kristan takrat izvoljen, če ne že prvokrat, pa vsaj v ožji volitvi proti Hribarju! Pa tudi to ni šlo. Zdaj pa »Rdeči Prapor« grdo piše proti slovenski zahtevi, naj se ustanovi slovenska univerza. Ali je to pošteno? Ali ni socialna demokracija več boriteljica za pravice vseh narodov, torej tudi Slovencev? Ali smo mi Slovenci manj vredni kakor kak drug narod. Koliko denarja gre po svetu, če slovenski fant študira na Dunaju ali v Gradcu, kjer je veliko večje mesto, kot je Ljubljana in torej tudi vse dražje. Dobrega, trdnega kmeta spravi fant na beraško palico, če kje v nemških mestih hodi v visoko šolo; kako naj pa delavec sin študira, ko delavec tako malo zasluži. Ko bi bila univerza doma v Ljubljani, bi se že dobili dobri ljudje, ki bi dali delavčevemu sinu, če bi hodil v visoko šolo, hrano in morda tudi stanovanje, v tujem mestu se ga pa nikdo ne usmili, ker ga vse sovraži, ker je Slovenec. Tudi v Zagrebu bi bilo bolje, kakor zahtevajo poslanci S. L. S. Se bi vsaj razumel s Hrvati in tudi bliže doma bi bil. Toda, kakor izvem, je soc. demokratskim poslancem samo na tem, da bi rešili nemško nacionalno vlado, ki prav grdo dela z nami Slovenci, samo da ne bi šli poslanci brez 20 K na dan na počitnice. Grdo je to, če kdo svoje prepričanje prodaja in pusti, da se za kronce en cel narod vedno trdo zatira. Jaz bi tega ne bil nikdar verjel, da more kak soc. demokratični list tako vladno delovanje odobravati, ampak sam sem bral v »Rdečem Praporu«, ki nesramno piše proti poslanem S. L. S., ki hočejo pomagati slovenskim delavcem in kmetom s tem, da omogočijo kmečkim in delavskim sinovom, da morejo študirati. Če bodo slovenski soc. demokrati tako delali in pisali, kakor »Rdeči Prapor«, ne bodo nikamor naprej prišli. Jaz pa jim samo kličem in morda še kedo drugi: Doslej ste nas vlekli, ali sami ste nam odprli oči.

Iz ljubljanske predilnice. Strokovno društvo tekstilnega delavstva ljubljanske predilnice ima v nedeljo, dne 17. julija t. l. sveto mašo pri svetem Roku v Dravljah. Društva, delavstvo in sploh prijatelji delavstva ste vljudno vabljeni, da se v velikem številu udeležite našega izleta v Dravlje, da

tako pokažemo, kako nam je sveta verska dolžnost. Nobeden se ne more zgovarjati, da je predaleč, zato pridite vsi.

Iz Sela. Veselica, združena z igro, petjem in kupleti »Katol. slov. izobraževalnega društva na Selu«, se je v nedeljo prav polvoljno obnesla. Občinstvo je prihitelo k prireditvi iz vseh strani, še celo več ur oddaljeni so prišli v našo sredo, da so tako pokazali simpatije, ki jih gojijo do nas in društva samega. Obsežni vrt g Oražma je bil popolnoma zaseden. Pri veselici so krasno tamburali tamburaši prosvetnega društva od D. M. v Polju. Domači pevci in pevke pod vodstvom gospoda učitelja Sadarja, so prav mojstrsko dokazali, da ne marajo zaostajati za drugimi pevskimi zbori. Tudi igre »Eno urodoktor« in »Pol vina pol vode« sta bile prav prikladne za na veselici. S to prireditvijo je zopet društvo pokazalo, kako marljivo so njegovi člani in članice. Pa še nekaj, tudi liberalci, pod vodstvom Zakotnikove mame so se v nedeljo oživili, in so slavili sv. apostola Cirila in Metoda z nekakšno korzo. Naložili so se na voz in hajd pod Tivoli. Pametni ljudje, ki so videli omenjeni korzo, so se zgražali, češ, kako verno je to ljudstvo rdeče - liberalno za slovanska apostola. Da ni manjkalo divjega upitja in rjojenja, to se ume, kajti s tem so hoteli najbrže pokazati kako umejo jezik slovenske matere. Pojdite se solit rdeči liberalci z vašo narodnostjo. Vaša internacionalna narodnost se vidi v državnem zboru, ko se gre za češke in slovenske šole, na Dunaju kaže ta banda celemu svetu, kako se razume na proletarijat in slovanstvo. Zato pa sv. Ciril in Metod, usmilita se jih, ki so rdečo zastavo vrgli v koruzo. Mi pa svojo pot naprej z Bogom za mili nam slovenski rod.

Idrija. Za tretjega policaja se dela rudar Tomaž Kobalj s tem, da brani našim fantom po občinski poti proti Vojskem hoditi, ker pelje ta cesta ravno mimo njegove hiše. Vedno jih napada ter zmerja s čuki ter vpije nad njimi, da ne smejo hoditi tamle, da ima on pravico prepovedati, komur on hoče. V nedeljo, dne 19. junija je celo zagrabil nekega naših fantov za vrat ter ga dušil, bil bi ga tudi v Nikovo vrgel, da ne bi bil prišel drugi močnejši, da je Kobala stran pahnul. Za ta napad se bode moral Kobal pri sodnji zagovarjati. Tako izobrazbo dobe socialni demokratje na svojih diskuzijah. »Naprej« bode pa zopet gotovo pisal, da Tomaž Kobal ni socialni demokrat.

Prometna zveza.

Ljubljana. Predsednik krajne skupine »Prometne Zveze« je sklical v ponedeljek zvečer člane in nečlane železničarje na sestanek, da se razloži statut provizijskega fonda v slovenskem jeziku. Povabljeni so bili tudi člani socialne demokracije, ki so se v častnem številu toda s prav nečastnim namenom odzvali.

V enournem govoru je g. pristav Tertinek na podlagi že v »Naši Moči« natisnjene slovenskega prevoda omenjenega statuta obrazložil vse glavne točke. Z vidnim zanimanjem so člani in nečlane zveze sledili pojasnjevanju in pričakovati je, da se zatem razvije med možni obeh organizacij resna tsvarna debata — ali varali smo se, ker se premalo brigamo za naše rdeče zasleplence ter tudi ne znamo njih nakan tako daleč, da jim človek tudi v resnih stvareh ne sme zaupati resnega sodelovanja.

Po zaključbi te edine točke dnevnega reda se oglasi k besedi gosp. Kocmur. Napeli smo ušesa, pričakujoč kako možato besedo, toda prva beseda je bila že kol po glavah »Prometne zveze«. Govoril, oziroma vpil je veliko, povedal pa malo, ker vse, kar je skupaj spravil, se da v par besedah povedati: Edino slava socialni demokraciji in zasmeh drugim organizacijam. Udrihal je seveda najprve po »Prometni zvezi«, za njo je prišla S. L. S. in njeni poslanci, češ, ti-le so krivi, da železničar nima vsega, česar bi želel in česar zasluži. Prav posebno v želodcu mu baje leži »Naša Moč« in rekel je, da ne bode prej zdrav, dokler ne spravi nje izdajatelja in odgovornega urednika najmanj v Gradiško. (Bodete še dolgo trpeli. Op. stavca.) Provizijski statut je imenoval zanič ter da imajo »sodrug« že vse lepo pripravljeno za premembo statutom in se pri tem po prsih udaril, da so člani organizacije že davno podučeni in informirani o vseh točkah pravil, dočim skupina »Prometne zveze« še-le zdaj misli na to.

Dobro! Če je to res, da ste že zdavnej o tem preresetavali in se posvetovali, zakaj pa niste tudi nas povabili, da bi se mi na lastna ušesa prepričali o vaši neizmerni skrbi za — kakor radi povdarjate — nas vse. Radi bi se vašemu vabilu odzvali in prišli kot dostojni gostje in ne bi nam nobenemu v glavo padlo, da bi vas in vašo organizacijo in kaj še vse ob nji visi, napadali in žalili. Če že trdite, da smo neumni, privoščite nam vendar nekoliko naobrazbe; hvaležni vam bodemo, ali za tak nastop, kot ste ga tukaj uprizorili, se vam pa pomilovaje zahvaljujemo. Z napadanjem in žalenjem nesomišljenikov v politični hnaziranjih o prilikah socialnih razmotrivanj, pač ne bode dosegli trdnih tal, in oni, ki vam še verujejo, so pomilovanja vredni trpini. Vaše orožje so samo obljube zlatih gradov in — obljube varajo. Osmelimo se, vam svetovati: Če vam je za delavca-trpina res kaj, tedaj ne sovražite onega, ki tudi dela in trpi, kadar se gre za skupen nastop za zboljšanje našega gmotnega položaja; pojdite z ramo ob rami, saj imate i vi na vašem praporu zapisano: v slogi je moč. V političnih nazorih pa korakamo vsak svojo pot, kakor se komu zdi možato in pošteno. Če so vaši nameni in cilji res žlahtni in nesebični, nesite vaše ideje tudi med bogato inteligenco, ne držite se vedno le nerazsodnega, trpečega in izžemanega delavstva, ne izsesavajte ga.

Ko je še nek nam imenom neznanecekaj navadnih fraz izhripal, prišel pa je finale — značilen za trditve sodruga Kocmurja. Dočim je le-ta trdil, da so statuti zanič, da so le v kvar delavstvu in da bo socialna demokracija — akor je že pripravljeno — vse ovrгла in izboljšala, pa se ti oglasi sodrug Kopitar ter lopne v svet, da so te statute socialni demokrati od leta 1907. izdelovali, da so le sad njihovega truda in da je samo zato prišel, da je to povedal. — »Prometna zveza« je že leta 1907. meseca julija objavila in tudi skozi pretresovala in svoje člane podučevala, ne pa ko sem govoril s socialnimi demokrati, da ne vejo kako ali kaj; torej znam raje, da ste jih slabo podučili.

Gospod Kocmur, zakaj pa tega-le sodruga niste že od novega leta sem pridno podučevali, da bi vas ne bil ne bode še naprej tako žalostno osmešil.

Našim somišljenikom pa bodi v bodrilo, da so člani organizacije, ki temelji na pravični in poštenu podlagi, ki ne sega po tem, česar ne zasluži.

Proga Jesenice—Bled. Odločno pozivljamo železniškega čuvaja M. na tej progi, da takoj izjavi v listu »Naša Moč«, kdo je izdajalec delavstva in kdo je lump. Ako tega takoj ne stori, smo primorani ga opisati s polnim imenom in v vsej njegovi socialnodemokratski lepoti. Ako bo pa imel kaj opraviti s tistim gospodom P., katerega je nazival lumpa, naj sam sebi pripiše!

Prvi javni shod gorenjskih slovenskih, krščansko-socialno mislečih železničarjev. Shod se je vršil dne 3. julija t. l. ob 3. uri popoldne na Bohinjski Bistrici v prostorih hotela Markež. Shod je sklical tovariš Leop. Markelj, čuvaj na Bohinjski Bistrici. Vršil se je ob obilni udeležbi, še celo z Goriške tje dol do Sv. Lucije je več tovarišev posetilo shod. Bilo je navzočih še čez sto tovarišev. Tudi nekaj soprog železničarjev je bilo navzočih. (Tako je prav, tudi žene železničarjev so zainteresirane in naj se vselej udeležujejo shodov.) Na shod bi bil imel priti poročat tudi naš delavni g. poslanec Gostinčar, kateri se pa žalibog ni mogel udeležiti shoda in je zadnji čas odpovedal, da radi boja z vlado in Nemci tam na Dunaju, katerega bje sedaj jugoslovanska delegacija, ne more priti. Ob 3 uri je sklicatelj shoda, tov. Marhelj otvoril shod, po izvolitvi predsednika in zapisnikarja pa se je podelila beseda našemu ljubljensmu deželnemu poslancu preč. g. J. Pibru, kateri je nadvse delaven, posebno za železničarje, in kar je tudi njegov govor dokazal, da dobro pozna naše težnje. Ker g. Gostinčarja ni bilo, je tudi njegovo poročilo prevzel. Poročal je o državnem zboru, njega delovanju, o boju, katerega bjejo sedaj naši vrli poslanci v zvezi z brati Čehi proti vladi, Nemcem in drugim nam nasprotnim strankam, o grdem izdajalstvu mednarodnih nemških socialnih demokratov o priliki glasovanja predloga Stanek za češke šole na Dunaju. Potem je prešel na težnje železničarjev, o težavni službi, kjer je govoril vsem iz srca, kar se je poznalo udeležencem na obrazih, ko je obrazložil težave vsake kategorije posebej, o delavcih

na progi, postajnih delavcih in delavcih v skladiščih, o težnjah in o naporni službi čuvajev na progi in na postajah, o nevarni službi premikačev itd. Ko je gospod poslanec končal, je poročal tovariš Marhelj o železničarski organizaciji sploh, katera bi imela za podlago imeti krščanstvo, razvijal je misel, kako morajo starši žalostni biti, ko otrok zavrže materine nauke, ko pozabijo, kar so bili od staršev podučeni v veri in zabredejo v brezverstvo, kar je neizogibno pri tistih, kateri se vržejo socialni demokraciji v naročje. Oba govora sta bila navdušeno sprejeta, kar je pričalo burno odobravanje na koncu obeh govorov, posebno tovariša Marhelj-a govor je bil navdušeno sprejet z burnim odobravanjem in ploskanjem. Nato so bile sprejete vse resolucije. Z zahvalo obema govornikoma in udeležencem je nato predsednik zaključil shod. Po shodu se je vršil še navdušen razgovor o vsem tem, dokler ni bilo čas iti na kolodvor. Tudi gosp. poslancu Pibru so bile nekatere zadeve potožene, kateri je ostal skoraj do odhoda pri nas. Še več takih shodov! — kliče poročevalec. Torej na delo!

Če od jedi

Želod'c tišči:

pij!

Krepčilo želodca,

potrebno v vsaki skrbni hiši!

Ljudska kakovost liter K 2.40.

Kabinetna kakovost " " 4.80.

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

A. ŽIBERT

• LJUBLJANA •

PREŠERNOVA ULICA

**PRIPOROČA SVOJO VELIKO
ZALOGO ČEVLJEV
DOMAČEGA IZDELKA.**

Izjava.

Podpisana Marija Smole žalila sem Terezijo Tereli z raznimi psovskami in sumničenji, vsled česar je Terezija Tereli vložila zoper mene tožbo.

Ker spoznam, da so vsa očitanja popolnoma neutemeljena in sem jih izustila le vsled silne razburjenosti, preklicujem vse in se Tereziji-Tereli zahvaljujem, da mi je žalitev odpustila.

Zavezujem se plačati stroške dr. Vladislava Pegana in dovoljujem, da se ta izjava priobči v »Naši Moči«.

Obljubujem tudi, da go. Tereli ne bom nikdar več žalila in so s tem najine obojestranske zadeve poravnane.

V Ljubljani, 28. junija 1910.

Smole Marija.

**Veliki nakup zniža ceno
Veliki promet
omogoči veliki nakup**

Vsled tega gledam edino na veliki promet in prodajam blago po najnižjih cenah. Ne visoke cene, ampak veliki promet je moj dobiček, ker se blago hitreje proda, stranka je zadovoljna ker sveže blago po ceni kupi. Pri nakupu manufakturnega (gvanfnega) blaga dobi se za moške ali ženske fino ali prosto blagovno-life se poslužiti tveške

R. Miklauc

Ljubljana, Stritarjeva (Špitalska) ulica 5, to je glavna trgovina. Podružnice tvrdke so: Pri Škofu, Pogačarjev trg (Sadni trg) v veliki mestni hiši Pri Miklavžu, Medena

ulica

V vseh teh trgovinah se bode te prepričali v veliki zalogi blaga vseh vrst v nizkih cenah in prijazni posrežbi

Pazite natančno na imenovane tvrdke!

Na deželo se pošiljajo vzorci pošilne prosto

Velika zaloga! Nizke cene!

Radi velike zaloge znatno znižane cene!!!

Ugodna prilika za nakup: vezenin, pričetih in izvršenih žen. ročnih del, idrijskih čipk, vstavkov, svile, volne, bombaže i. t. d.

Velika izbira drobnega in modnega blaga: rokavic, nogavic, ovratnikov, kravat i. t. d. Predtisk in vezenje monogramov ter drugih risb. - Primerna darila za godove in druge prilike -

Priporoča se z velespoštovanjem

FR. MERSOL, Ljubljana, Mestni trg 18.

Pozor slov. delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini

JANKO ČEŠNIK

(pri češniku)

LJUBLJANA

Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica

v kateri dobite vedno v veliki izbiri naj-novejše blago za ženske in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva.
Cene najnižje.

Gričar & Mejač

Ljubljana

Prešernova ulica št. 9

priporočata svojo največjo zalogo izdelanih oblek za gospode, dečke in otroke

novosti

v konfekciji za dame

Lekarna „PRI KRONI“ Mr. Ph. BOHINCA

v Ljubljani, na vogalu Bleiweisove in Rimske ceste

priporoča sledeča zdravila:

Balzam proti želodčnim bolečinam, steklenica 20 vin., 6 steklenic 1 krono.	nog, škaflija 50 vin., 6 škaflije 2 kroni 50 vin.
Kapljice za želodec, izvrstno, krepljivo in slast do jedi pospešujoče sredstvo, steklenica 40 vin., 6 steklenic 2 kroni.	Protinski cvet, proti trganju po udih, steklenica 1 krono.
Kapljice zoper želodčni krč, steklenica 50 vin., 6 steklenic 2 kroni 50 vin.	Ribje olje, steklenica 1 krono.
Kapljice proti zobobolu, steklenica 20 vin.	Salicilni kolodij za odstranitev kurjih oči, bradavic in trde kože, steklenica 70 vin.
Mazilo zoper pege, lonček 1 K.	Tinktura za želodec, odvajalno, krepljivo in slast pospešujoče sredstvo, steklenica 30 vin., 6 steklenic 1 krono.
Obliž za kurja očesa, bradavice in trdo kožo, mala škaflija 50 vin., večja 1 K 20 vin.	Tinktura za lase, steklenica 1 K.
Odvajalne kroglice, škaflija 80 vin.	Trpotčev sok, izvrstno pripravek proti kašlju stekl. 1 K.
Posipalni prašek, proti ognjivanju otrok in proti potenju	Železnato vino, steklenica 2 kroni 60 vin., in 4 krono 80 vin.
	Železnate kroglice, proti ble-dici (Bleichsucht) mala škaflija 70 vin., velika 1 krono 60 vin.

Edina in najkrajša črta v Ameriko!

Samo 6 dni!

Samo 6 dni!

HAVRE NEW-YORK

francoska prekmorska družba.

Veljavne vozne liste (Sifkarte) za francosko linjo čez Havre, ter liste za povratek iz Amerike v domovino in brezplačna pojasnila, daje samo

ED. ŠMARD

oblastveno potrjena potovalna pisarna v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18 v novi hiši »KMETSKA POSOJILNICA« nasproti gostilne pri »FIGOVCU«.

Matej Orehek :: Ljubljana

prodajalna v lastni hiši Kolodvorska ulica 26

Največja izbira raznovrstnega blaga kot: izdelanih oblek domačega izdelka, velika izbira klobukov in čepic, vseh velikosti obuvala, perila, ovratnic, kovčkov za izseljence, srebrnih ur in verig in vseh galanterijskih predmetov priporočam

50% prihranite

stroškov v gospodinjstvu na mleku, sladkorju in kavi; **kri, moč, zdravje** dosežete in ohranite, ako pijete

SLADIN

Kdor se hoče o tem prepričati, dobi vsak knjižico brezplačno

v lekarni Trnkóczy zraven rotovža v Ljubljani ali po pošti, vsak, kdor po njo piše.

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Denarni promet v l. 1908. čez 72 milijonov K.

Lastna glavica kron 420.537-92

Stanje vlog čez 20 milijonov K.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta 8, pritličje v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za franč. cerkvijo

prejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure 4 1/2 0 brez kakage odbitka, tako da prejme vložnik zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po 4 1/2 0 od vsake 100 kron čistih 450 na leto. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolaganje.

Dr. Ivan Sušteršič, predsed. Josip Šiška, stolni kanonik, podpred. Odborniki: Anton Belec, posest., podj. in trg. v St. Vidu n. L. Fran Povše, vodja, graščak, drž. in dež. posl. Anton Kobi, posest. in trg. Breg p. B. Karol Kauschegg, veleposest. v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, svetnik trg. in obrt. zbor. in hišni posest. v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posest. in blag. »Ljudske posojil.«, Ivan Pollak ml., tov., Karol Pollak, tov. in posestnik v Ljubljani. Gregor Šlibar, župnik na Rudniku.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg št. 19 reg. zadruga z om. por. Kongresni trg št. 19 sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure po 4 3/4 %, to je: daje za 200 kron 9 kron 30 vinarjev na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama. Najsigurnejša prilika za štedenje.

Kanonik A. Kalan l. r., Kanonik A. Sušnik l. r., predsednik, podpredsednik.

Ivan Jax in sin v Ljubljani

Dunajska cesta št. 17

priporočata svojo bogato zalogo ::

voznih koles

Šivalni stroji za rodbino in obrt

